

Teknoloji: Kent İçin Olanak mı Engel mi? Yoksa Yanlış Bir Soru mu?

Teknoloji kentler için nimet mi lanet mi? Bu soruyu iki ayrı kutupta bulunan yaklaşıma dayandırmak mümkün. Birinci yaklaşım, modernleşmenin devamı olarak metropollerin/kentlerin boşuşmakta olduğu sorunların çözümünü teknolojik ilerlemede buluyor. Buna göre dijitalleşme ve diğer teknolojiler kent hayatının çeşitli alanlarına sokuldukça, kentler "akıllı" kılındıkça sorunların üstesinden gelineceği ileri sürülüyor. Başka bir ifadeyle, bilgi akışının hızlanması ve çoğalması, verimlilik gibi faydaları öne çıkarılarak teknolojiye sosyal, ekonomik ve siyasi yapılarıdaki sorun ve maliyetleri çözecek bir sihirli değnek işlevi atfediliyor. Diğer yanda ise teknolojinin mevcut sosyal, ekonomik ve siyasi sorunları otomatik olarak çözmeyeceği, aksine bunların üzerini örterek mevcut eşitsizlik ve adaletsizlikleri derinleştirerek devam ettireceği savunuluyor. Ancak keskin hatlarla çizilmiş bu karşıtlık teknolojinin kentler için sunduğu avantajları ve dezavantajları yeterince görebilmemizin önüne geçmekte. Bu nedenle teknoloji ile ilgili değerlendirmeleri iki kutuplu eksenin ötesine geçerek yapmak önemli olduğu kadar gerekli de. Bir taraftan teknolojinin kullanımını çalışma hayatından sokağa ve demokratik bir kent hayatının inşasına birçok imkân sunabiliyor. Böylelikle, teknoloji sayesinde kent hayatında bilgi paylaşımı, şeffaflık ve katılım gibi ilkeleri hayata geçirmenin çeşitli araçlarını edinmek mümkün. Ancak teknoloji, kişisel hak ve özgürlüklerin ihlali, eşitsizliklerin derinleşmesi gibi sorunları da beraberinde getirebiliyor. Örneğin, katılımçılık ilkesine bağlı olarak kullanılmadığı, tek taraflı bilgi toplama amacıyla kullanıldığı sürece teknolojik/dijital araçlar kolaylıkla "kontrol-baskı" araçlarına dönüşebiliyor. Dahası hâkim ekonomik, siyasi ve toplumsal yapı ve ilişkileri göz ardı ederek teknolojinin tek başına bir çözüm olarak ele alınması mevcuttaki ve yeni gelişecek adaletsizlik ve eşitsizliklerin görmezden gelinmesine neden olmakta. Sosyal ve ekonomik eşitsizlikler üzerinden şekillenen "dijital uçurum" sonucunda birilerinin siyasi karar alma, hizmetlerden faydalanma gibi süreçlerin dışında kalması buna bir örnek. Bundan dolayı teknolojinin kent hayatındaki yerini, özgürlüklere ve demokratik pratiklere katkısını anlayabilmek hem teknolojinin mevcut ekonomik, siyasi ve toplumsal ilişkilere etkisini hem de bu ilişkilere bağlı olarak şekillenen teknolojinin kullanım biçimlerini beraber ele almakla mümkün.

